

Конгрес Українських Націоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua 1 листопада 2012 року № 44 (467)

94 РОКИ ТОМУ ПОСТАЛА ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА

Першого листопада 1918 року над Львовом замайорів український прапор.

Через 600 років іноземного поневолення, останні 150 з яких припадали на часи панування Габсбурзької австрійської монархії, у Львові постала національна Українська держава. З 9 листопада вона почала іменуватись як Західно-Українська Народна Республіка.

Поява цієї держави стала наслідком дії багатьох чинників, насамперед – високого рівня національної свідомості. Коли до розпаду Австро-Угорської імперії залишалися лічені дні, 31 жовтня 1918 р. керівники підпільної військової організації на чолі з поручиком Дмитром Вітовським, що діяла серед українських підрозділів австро-угорської армії, зажадали від керівників українських націоналістичних партій у Львові зважитись на рішучий наступ. Саме військові захопили владу в м. Львові у свої руки і проголосили створення української держави.

Організація військових-українців, що спиралась у Львові десь на 2300 солдатів, приступила до дії. Вона зайняла Руський Народний Дім і перетворила його у штаб повстання. Ця організація оголосила себе Українською військовою командою (УВК).

На чолі українських загонів лише за той час, коли вони утримували Львів, змінилося три командири – Д. Вітовський, Г. Коссак, Г. Стефанів. Досить швидко зростали і збройні сили ЗУНР, які взяли собі назву Галицька Армія. В неї добровільно вступали солдати-українці старої австро-угорської армії, селянські та робітничі дружини. Незважаючи на перші прорахунки, Галицька Армія міцніла.

Відступивши від Львова, вона зуміла стабілізувати фронт на лінії Сокаль – Рава-Руська – Жовква – навколо Львова – Городок – Судова Вишня – Перемишль – Хирів – Лютовиська. Таким він був з перемінним успіхом на окремих ділянках аж до травня 1919 р., тобто – протягом півроку. До весни 1919 р. Галицька Армія виросла до 100 тисяч чоловік.

21 листопада ввечері українське командування віддало наказ залишити місто. Командувач українського війська Г.Стефанів не знав, що прибулий до Львова з Кракова польський генерал Роя зупинив наступ поляків, поки їм не будуть кинуті на допомогу свіжі військові частини. 22 листопада поляки повністю оволоділи Львовом. Та бої за це місто не припинялись ні у 1918, ні у 1919 роках.

Уряд ЗУНР переїхав до Тернополя, а пізніше – до Станіслава. 22-25 листопада відбулися вибори до Української Народної Ради. Президентом ЗУНР став Євген Петрушевич. У січні 1919 р. перша сесія Української Народної Ради у Станіславі проголосила об'єднання ЗУНР з УНР в єдину державу. 22 січня 1919 року, на Софійському майдані в Києві, було проголошено історичний Акт Злуки ЗУНР і УНР в єдиній Українській державі.

ФІНІШ

КОЛИ ПІДБИВАЮТЬ ПІДСУМКИ

28 жовтня в Україні відбулися вибори до Верховної Ради України, в яких взяли участь понад 57 відсотків її громадян. Сьогодні, 31 жовтня, підрахунок голосів триває – уже на завершальному етапі. Коли верстався це число тижневика, було опрацьовано 98,32 відсотка протоколів і оприлюднено попередні результати голосування. Відповідно до них у парламент проходить п'ять політичних сил. Партія регіонів набирає 30,18 відсотка голосів, ВО "Батьківщина" – 25,39 відсотка, політична партія "Удар" – 13,88, КПУ – 13,24, ВО "Свобода" – 10,38 відсотка.

Запеклі "бої" тривають на декількох мажоритарних округах, де провладні кандидати намагаються відібрати перемогу в опозиціонерів, вдаючись до фальсифікацій, підкупу, силового тиску. Радує столиця: тут моральний ресурс переміг не лише гречку, а й шалений адміністративний тиск. Чого не скажеш про південні та східні регіони країни, де, схоже, "остаточні результати" перегонів були начертані ще задовго до дня голосування.

Деякі гарячі голови – в Україні та поза нею – закликають визнати вибори недійсними, очевидно, не задумуючись над подальшими наслідками такого висновку. Тим часом міжнародні інституції не квапляться виносити свій вердикт. Як зазначила одна із німецьких газет, ЄС повинен протидіяти згортанню демократії в Україні, але робити це так, щоб не зашкодити українському народові.

Конгрес Українських Націоналістів, який ішов на вибори у складі об'єднання патріотичних сил "Наша Україна", цього разу не матиме своїх представників у парламенті. Проте це ще не підстава для розчарувань і розпачу. "Конгрес, – зазначив його лідер Степан Брацюнь, – по 26-ти мажоритарних округах висунув своїх кандидатів. Деякі з них мали непогані шанси, та, на жаль, не перемогли. Зате пропаговані нами ідеї вже дають добрі сходи і, впевнений, проростуть новими прихильниками. Так, у дуже складних умовах вели свою виборчу кампанію Жанна Шевченко, Богдан Дяків та Іван Туренко на Харківщині, Віктор Гудзь – у Мелітополі, Олег Ткаченко – в Запоріжжі, Ольга Костюк у Прилуках і Валерій Рябченко в Чернігові. За них віддали свої голоси тисячі виборців, які голосували не за "портрет" з особою, а за цінності, які пропагували кунівці по всій Україні. Адже наша партія висунула своїх кандидатів у більшості областей. Будуть вибори до місцевих рад, у яких ми обов'язково візьмемо участь. І підготовку до них розпочнемо заздалегідь..."

СВЯТКОВЕ

ГЕЙ, ВИ, СТРІЛЬЦІ СІЧОВІЇ...

У Львові масштабно відзначають 94-ту річницю з дня проголошення ЗУНР. На вшанування пам'яті героїв, які зробили вагомий внесок у творення Української держави, відбулися театралізовані військово-історичні дійства "Українська республіка", "Марш Слави ЗУНР", "Бій за столицю".

Інсценізація "Українська республіка" передбачала відтворення подій 1918 року (стрілецькі стійки біля входів у Ратушу, патрулювання військовиками УСС вулиць центральної частини міста). Учасники були одягнені в однострої Легіону Українських Січових Стрільців.

"Марш Слави ЗУНР"– похід учасників у військових одностроях та спорядженні періоду ЗУНР центром міста.

"Бій за столицю" мав на меті відтворити листопадові бої за Львів між українськими та польськими військовиками у листопаді 1918 року.

Крім того, відбулися урочиста хода до могил січових стрільців на Янівському цвинтарі, фестиваль-конкурс духових оркестрів та інші заходи, організовані Конгресом Українських Націоналістів, ГО "Товариство пошуку жертв війни "Пам'ять", Львівським національним університетом імені Івана Франка, Всеукраїнським товариством "Просвіта" імені Тараса Шевченка, Львівським міським відділенням Всеукраїнського об'єднання ветеранів.

Своєрідною окрасою свята стала презентація книги журналіста Олега Стецишина "Ландскнехти Галицької армії". В ній автор досліджує військове найманство: йдеться про австрійців, німців, поляків, росіян, чехів та євреїв, які воювали за незалежність України в лавах УГА. О. Стецишин понад три роки досліджував і вперше в історіографії систематизував біографічні дані офіцерів неукраїнської національності, які служили в Українській Галицькій армії. Розповідь про життя та долю іноземних вояків УГА доповнюють унікальні документи, понад сотня рідкісних світлин, здебільшого з приватних архівів, значна частина яких раніше не публікувалася в Україні.

Леся РУПНЯК

РЕПЛІКА

УЛЬТИМАТУМ ЯК ОЗНАКА "ДОБРОСУСІДСТВА"

Ще не встигли оголосити остаточні результати парламентських виборів, як Росія заметушилася, наче сполоханий лисом півень. Посол РФ в Україні Михайло Зурабов попередив, що Москва жорстко протидіятиме вимогам опозиційних сил у їхніх намірах денонсувати харківські угоди і заборонити базування "до нескінченності" Чорноморського флоту в Криму. Жорсткість спричинена тією обставиною, що Росія "зазнає серйозних економічних втрат, які слід ураховувати". У нещодавньому минулому, натякнув посол на прагматичну проукраїнську позицію Президента Ющенка, було чимало прикладів, як непродумані політичні кроки негативно впливали на двосторонні економічні відносини. І справді, перефразуючи відомий афоризм, що сусідам добре, то Росії зле. Ідея економічного націоналізму, яку обстоюють українські патріоти, здається, дратує Кремль більше, ніж відсутність "спільної історії" двох "братніх народів". Хоча які саме економічні втрати на базування флоту "протерли дірку" в бюджеті Росії, напевно, не підрахують навіть кремлівські "бухгалтери", звісно, якщо зважати на конкретні цифри, а не на звичну геополітичну демагогію.

Так само цікаво, які фінансові надбання дістала Україна від харківських угод? Про це також не скажуть вітчизняні провладні "аудитори", якщо в основу математики знову ж таки не покладуть лакейську риторику штатних "хохлів-малоросів". Один з відвідувачів інтернет-форумів проілюстрував "вигідні" двосторонні торговельно-економічні відносини промовистим прикладом. Один спритник украв у сусіда машину, перефарбував і поміняв номери. Міліція це встановила, і тепер злодій вимагає від сусіда повернути йому гроші, витрачені на фарбу і зміну номерів. Саме авто, звичайно, повертати не збирається, ще й погрожує, що "економічні збитки" зіпсують "добросусідські відносини".

Хоча, наша нинішня влада, схоже, готова прогнутися заради такої "дружби" і далі: головне, аби український прагматизм не затьмарив російського відвертого здирництва.

Ще одна причина незадоволення Москви Києвом – приєднання України до Європейського енергетичного співтовариства (ЄЕС). Власне, приєднання це доволі умовне. Україна ратифікувала, однак не імплементувала відповідної угоди, чим ще раз засвідчила свою залежність від газпромівської "голки". І нині "Газпром" "лякає" нас перешкодою для створення міжнародного газотранспортного консорціуму з управління українською ГТС за його участю: "добрим" сусідам заважає "жупел" ЄЕС. Одне слово, або Митний союз "так", або ЄЕС "геть", а ліпше все в комплексі, тоді Москва подумає над знижкою за газ. Невже після цих очевидних ультиматумів з наперед відомим нульовим результатом для української сторони хтось може серйозно доводити про величезний прорив влади у налагодженні рівноцінних партнерських відносин з Росією?

Втім, запитання риторичне. Очевидно, мозолі на колінах уже настільки зашкорубли, що ніхто з нинішніх "перемовників" не відчуває дискомфоту. Ні фізичного, ні тим паче морального...

Людмила КОХАНЕЦЬ

КОМЕНТАР

КРОК УПЕРЕД ВИЯВИВСЯ КРОКОМ НАЗАД,

або Чому наша влада має проблеми зі слухом

Людмила КОХАНЕЦЬ

"Свято демократії", себто вільне, прозоре і чесне волевиявлення виборців України на парламентських виборах, на думку влади, відбулося відповідно до найкращих міжнародних стандартів. Президент Віктор Янукович навіть привітав народ України "з важливим кроком у розвитку вільної незалежної демократичної держави". За його власним спостереженням, "в цілому по країні голосування та підрахунок голосів пройшли мирно та організовано, показали всьому світу відповідальність та мудрість українського народу".

Утім, щоб підстрахуватися перед мудрим народом, пан Президент вирішив посилити власний висновок оцінкою міжнародних спостерігачів: "Я радий, що згідно з попередніми оцінками багатьох українських і міжнародних спостерігачів, включаючи ОБСЄ, вибори з технічної сторони пройшли добре. У виборців був великий вибір серед кандидатів. Процес голосування позитивно оцінили спостерігачі…".

На жаль, радість Віктора Федоровича була передчасна. Або, як варіант, саме в ці дні у нього проявилися застарілі проблеми зі слухом. Бо більшість міжнародних спостерігачів, якщо не зважати на "контролерів" з СНД, які навіть у Білорусі узріли розквіт демократії, побачили не крок у розвитку демократії, а, з точністю до навпаки, "крок назад у порівнянні з попередніми виборами". Місія ОБСЄ, на думку котрої так необачно послався посланець "демократії по-донецьки", зовсім не поділяє оптимізму української влади. Віце-президент ПА ОБСЄ Вальбурга Габсбург Дуглас наголосила: "У нашій спільній заяві ми можемо стверджувати, що вибори характеризувалися браком вільних умов для учасників виборів, зловживанням адмінресурсом, браком збалансованого висвітлення у ЗМІ…З огляду на зловживання владою та занадто велику роль на цих виборах грошей, схоже, що демократичний процес почав іти зворотним шляхом в Україні…".

Глава місії довгострокових спостерігачів ОБСЄ Одрі Гловер до цих "компліментів" додає свою щедру порцію "позитиву": "На мій погляд, найбільшу тривогу викликає масове зловживання повноваженнями з боку місцевих чиновників для підтримки того або іншого кандидата. Ця тенденція, з якою ми зіштовхнулися в Україні, розмиває грань між владою й однією з партій. Це суперечить принципам ОБСЄ…"

Пані Гловер стверджує, що "наші оглядачі особисто були свідками порушень, що дало їм змогу одержувати чіткі докази", тобто європейця виявилися спостережливими і без підказувань з боку "клятої опозиції". Завдання влади, вважають вони, – розібратися й вжити необхідних заходів, бо жодної складності насправді у розслідуванні таких фактів немає: підкуп виборців і відповідні санкції чітко прописані у Кримінальному кодексі. Хто, як не центральна влада, попри всю свою "регіональну" суть, відповідає за те, щоб законодавство, зокрема Кримінальний кодекс, діяло на всій території країни?

Стурбованість тим, як було проведено парламентські вибори в Україні, висловив і Держдепартамент США. У заяві цього відомства однозначно стверджується, що анонсоване як чесне волевиявлення насправді стало "кроком назад від того прогресу, який спостерігався під час попередніх парламентських виборів і виборів президента в 2010 році…". "Ми поділяємо занепокоєння, озвучене в сьогоднішньому попередньому звіті Бюро з демократичних інститутів і прав людини ОБСЄ, Парламентської асамблеї Ради Європи, Європейського парламенту та Парламентської асамблеї НАТО…"

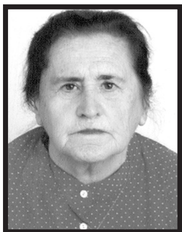
"Держдепартамент США продовжує підтримувати прагнення українського народу до життя у процвітаючій демократичній Україні і висловлює жаль, що ці вибори не просунули Україну до досягнення цієї мети..."

Здавалось би, ну що тут незрозумілого? Ну хай Президент за звичкою, прищепленою ще в часи нерозумної молодості, по-хамськи нехтує тонкощі дипломатії. Хай обслуга його в унісон облесливо радіє "прогнозованій (?!. – **Авт.**) перемозі Партії регіонів. Біс з "незалежними політологами" на кшталт Костя Бондаренка, який побачив, що західні спостерігачі оконфузилися на тлі наших бездоганних за чистотою виборів… Але, здавалось би, посада міністра зовнішніх справ зобов'язує хоча б трохи тримати марку перед світовою спільнотою: дипломатія – річ хитромудра, можна викрутитися з делікатної ситуації з мінімальною втратою власного реноме. На жаль, Костянтин Грищенко виявився "гідним" свого президента. Дивна "закупорка" слухових ходів, наче пошесть, вразила організми чиновників. "Переважна більшість міжнародних спостерігачів позитивно оцінила процес голосування та підрахунку голосів, — "зіпсованим телефоном" інформує міністр і додає, що "майбутній склад Верховної Ради відображає волю українського народу, а в Україні зміцнюються традиції конкурентної демократії та парламентаризму".

Як саме "зміцнюються" ці традиції, особливо видно в ці дні, коли окружні виборчі комісії охопила епідемія дивного паралічу під час підрахунку бюлетенів та оформлення протоколів, коли зникають члени і голови комісій, бритоголові молодики штурмують місця "цнотливого" аналізу волевиявлення, а улюбленці влади – так звані самовисуванці з чіткою партійною мармизою з аутсайдеркв перегонів "незбагненним дивом" перетворюються на лідерів. Можна наводити сотні доконаних фактів, зафіксованих приховними камерами, як в інтернатах для пристарілих залякують нещасних людей голодом, якщо не проголосують за Партію регіонів, як пачками кидають в урни "правильні бюлетені", як кружляють "каруселі" від дільниці до дільниці. Все це складові "прогнозу" про блискучу перемогу партії влади. Але український народ, тут має рацію Президент, в більшості справді мудрий. Він і без оцінок міжнародних місій і брехливих політтехнологів переконався, що нинішня влада без фальсифікацій і задіяного потужного адмінресурсу безпорадна, як загнаний під дуло Януковича дикий кабан у його мисливських угіддях.

І тільки одне прикро. Частина виборців так і не зрозуміла, що впорядкування їхніх територій "добрими дядьками" за рахунок бюджету – це продаж вроздріб і оптом майбутнього їхніх дітей і онуків. Утім, чому тільки їхніх? Біло-синіми кольорами вистелили дорогу назад і нам, відповідальним начебто українцям…

ВТРАТА

СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ ПРО НЕЇ ЗБЕРЕЖЕМО НАЗАВЖДИ

З великим болем сповіщаємо, що 27 жовтня 2012 року, на 82-му році життя відійшла у вічність щира патріотка України, добра і прекрасна людина, подруга Тамара Хітько.

1943 року, ще зовсім юною дівчиною, вона вступила в ОУН. З 1944 року підпільниця ОУН бере активну участь в національно-визвольному русі.

У роки незалежної Української Держави Тамара Хітько – активний член Конгресу Українських Націоналістів. До останнього подиху вона жила болями України.

Висловлюємо щирі співчуття рідним і близьким покійної.

Вічна їй пам'ять...

Конгрес Українських Націоналістів,
Київська МО КУНу,
Голосіївська РО КУНу в м.Києві

Наші корпункти

Вінниця	В'ячеслав Березовський	(067) 258-55-71
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Ярмолінський Олег	(067) 702-63-37
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Одеса	Ролінський Володимир	(095) 678-76-73
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

СОКРОВЕННЕ

СТАНОВЛЕННЯ І БОРОТЬБА

Розмова батька Володимира з сином Робертом

Після приєднання у 1939 році західноукраїнських земель до Української РСР, складової частини СРСР, активізувалася ОУН у Східній Україні. Групки оунівців просочувалися на схід і формували осередки ОУН. Така група нелегально прибула до Бишева Київської області. Їх запросив Кіндрат Шевченко, керівник капели бандуристів, давній націоналіст, член СВУ (Спілки визволення України), який зразу після "возз'єднання" проїхав Західною Україною. У Бишеві восени 1939 року мій батько, Володимир Покотило, сімнадцятирічний юнак, уже член СВУ з 1938 року, був прийнятий до ОУН.

– Тату! Розкажіть, з чого почалася Ваша боротьба?

– Все почалося у 1932 році з розкуркулювання, коли валка підвід з комнезамівцями направлялася до нашої хати, а на кожній по два-три п'яних від люті незаможники, що самочинно, на правах воєнного комунізму, дорвалися до влади. Я, десятирічний, одинадцята дитина у сім'ї, почув, як на ґанку вже гупали чобітьми. На подвір'ї тпрукали на коней. Хтось хліва відчиняв, а за мить увалилися і до хати. Попереду в тужурці – Мішінька, голова комісії по ліквідації куркуля, як класового ворога, за ним Карандаш і Гордейка – члени комісії. Карандаш мовчазно, без зайвих балачок, хапає в сінях зі ступи дебелого товкача і, найперше, люто б'є по іконах, заклечаних рутою, чебрецем, пахучими волошками. Образ Пресвятої Богородиці з сином Ісусом падає додолу, тріснувши навпіл. Потім Микола Чудотворець... опиняється на підлозі, всевидющий, з молитовно піднятою рукою... Покінчивши з іконами, Карандаш оскаженіло б'є по вікнах – вони, розтрощені упень, одне за одним вилітають у заболочений квітник. Далі падає груба, вибухнувши зрушеною кіптявою, насамкінець – лежанка і комин. У хаті не продихнеш.

Мішінька, тим часом, висовує шухляду – там купкою лежать похоронні граматки дев'ятьох моїх братів і сестер, та витягує мого дитячого гаманця, напханого срібняками та мідяками, і кладе собі до кишені. Такого глуму я не міг стримати – в нестямі кинувся на яничара і прокусив йому литку. Голова комісії по ліквідації куркуля, мало не задушив мене, а потім через віконний отвір, як щеня, вишпурнув надвір. Батька, вже зв'язаного, дебелі здоровані тримали біля воза. Карандаш, закінчивши в хаті розбій, настромив на залізний щуп Святе Євангеліє і гасав поміж возами та трусив ним, погрожуючи самому Господу Богу. Я став обходити ці вози та уздрів... свого батька, прив'язаного кінцем довгого мотузка... до свого воза, запряженого своїми ж кіньми. Поряд батька прив'язали корову… Кінцево батька запроторили до Брусилівської тюрми.

Після цього я зненавидів владу колгоспів та сільських комнезамів.

Потім я боровся з людоїдами, шукав щастя у Києві, поневірявся на Євбазі, де мене, як куркульського диверсанта та саботажника, схопила за горло залізна рука міліціонера і потягла у будку-воронок, а привезли туди, звідки ще ніхто не повертався – в комісаріат внутрішніх справ на Короленка, 15, (тепер Володимирська).

– Тату! Як же вам вдалося звідти вирватися?

– У воронку я поділився їжею з двома уркаганами і вони мені допомогли. Коли двері воронка широко відчинилися, пролунала команда міліціонера:

– Вихаді!

Нас, голодних, знедолених дітей заганяли до дворища страхітливої тюрми, якої жахнувся б найзапекліший душогуб. Ще раз, може, останній, я оглянувся і побачив на вороному коні козака, що грізно, вказував булавою шлях до світлої мети, на тюрму. Я зазівався, косячись на нього і отримав по спині доброячого духопела, від якого сторчака влетів на тюремний двір.

У нас, трьох, що їхали у воронку разом, почав назрівати план втечі. Меншому урці було чотирнадцять, старшому – шістнадцять. Уже другу добу нам не давали їсти, і ми почали втілення плану. Я лягаю на долівку біля туалета і подаю знак, що вартовий пішов спокійним кроком до камер-одиночок, пора діяти. Тут же старший урка, не гаючи ні секунди, бере приготовлену в хліві конов'язь і, пригнувшись до землі, виносить її і ставить у кут між муром і туалетом. Другий, менший, підбігає і з допомогою конов'язі досягає поверхні чотириметрового муру. Тепер йому потрібно встигнути зачепити перший колючий дріт за сусідній – другий, а ці два зчеплені – прив'язати до третього – верхнього. Він цю операцію виконує блискуче. Після цього зі спритністю кота перелазить через мур у отвір, що виник між муром і дротами і опиняється на території пожежної охорони. Тепер моя черга. Ось старший шістнадцятилітній урка махає мені рукою:

– Давай!

Я кидаюся до конов'язі і, скільки можна дістати руками, хапаюся за неї, підтягуюся, поки руки не намацують металічне кільце, закріплене в гладенькій балці-конов'язі... До цього ж ще потрібно врахувати допомогу старшого товариша, який усіма всіляко допомагає мені. Бо ж слідом за мною і йому потрібно вибратись із лабет смерті.

З великим зусиллям я торкнувся руками вершечка рятівного муру, але саме там права нога на гладенькій поверхні спорснула, а ослаблі руки хапаються за тверду масу, як за повітря. Я захитався, ковзаючи ногою по жердині. А що, як вартовий кинеться і стрільне в спину?! І тут я відчув, як чиясь рука хапає мене за ту незугарну ногу і тріпонувся: світ закрутився в переляканих очах. Проте та рука не потягла мене донизу, а з силою пхнула доверху і я перелетів через мур і впав у кропиву, на територію пожежного господарства, зразу ж за мною плигнув старший урка і за мить зник під машинами, а там шугонув у відчинені рятівні ворота, за ним і я дременув повз байдужих пожежників, що тільки п'яти замелькали.

А на подвір'ї, з якого ми щойно втекли, гриміли постріли…

– Тату! Що сталося з Вашою свідомістю після цих подій?

– Я остаточно зрозумів, що в Україні править влада людожерів, з якою я буду боротися усіма засобами до її загину!

Школярем я бив вікна у сільраді та палив і нівечив портрети комуністичних вождів у школі. Потім у 1938 році я був прийнятий Платоном Каштаном, Семеном Штондою та Кіндратом Шевченком до СВУ (Спілки визволення України). А в 1939 році наші члени СВУ стали оунівцями, і я почав обережно залучати до ОУН молодь.

– Як ви себе повели, коли прийшли німці в 1941 році?

– Був такий період, коли совєти вже повтікали чи поховалися, а німці ще не прийшли. Саме тоді були організовані загони самооборони з жовто-блакитними пов'язками на руках. Таких людей було до кількох десятків у кожному селі – вони й стали пізніше кістяком оунівських боївок. З приходом німців, частина людей пішла в підпілля, декотрих було впроваджено в радянські партизанські загони, німецьку адміністрацію, поліцію для того, щоб знати, як діяти в нових умовах. Якраз у той період до Бишева прибула похідна група ОУНр на чолі з Остапом (Гречко-Подольським). На площі було організовано мітинг, де селяни з цікавістю слухали прибулих галичан. Сьогодні вони раділи, що впала ненависна радянська колгоспна влада. До тридцяти восьми людей одягло тоді жовто-блакитні пов'язки.

– Як Ви далі боролися?

– Доцент Приходько, який очолював відділ освіти у Київській управі, виробив мені документи, з якими я міг вільно пересуватися Києвом і областю. Отже ще з осені 1941 року я засновував конспіративні квартири для похідних бандерівських груп у Києві і навколо нього і жодна поліція чи жандармерія не мала права мене затримати. На цих квартирах бували Василь Кук, Мирон Орлик, Дужий, Дорош; сюди поставляли бандерівську літературу, зброю.

Завдяки нашим людям у поліції, ми звільняли молодь, захоплену для відправки у Німеччину.

– Тату! Які у Вас були стосунки з радянськими партизанами?

– У 1942 році у навколишніх лісах з'явилося кілька радянських партизанських загонів: Осипенка – в районі Мостищ – Лішні та Хитриченка – в макарівських лісах. У ці загони хлопці, за моїм наказом, регулярно підкидали бандерівську літературу, відозви до партизанів про перехід до бандерівських формувань, вивішували у їхніх таборах блакитно-жовті прапори. На обласному проводі ОУНр ми вирішили, що я зголошуся з розвідувальною та пропагандистською метою бути партизаном загону Осипенка. Після допитів та перевірок я став партизаном. В одну з ночей я розкидав бандерівські листівки, які ми підкидали і до мого приходу в загін, потім прислухався до розмов, відбирав підходящих для нас людей. Себе не виявляв, бо за мною пантрувало кілька людей.

За кілька днів я вивісив вночі у таборі блакитно-жовтий прапор, та був застуканий партизанами.

– І як вони повелися з Вами після цього?

– Після короткого допиту командир Осипенко взяв синьо-жовтого прапора, розірвав його навпіл і зі словами: "Давно в мене не було нових онуч" синьою частиною обв'язав ліву ногу, а жовтою – праву і встромив у чоботи. "Розстріляти ворога!" – потім прозвучала його команда. Розстрілювати доручили моєму шкільному товаришеві – сироті Титку. Коли він понурий повів мене на розстріл, я заговорив до нього:

– Титку, а ти можеш мене так розстріляти, щоб я лишився живим?

– Це треба подумати!

Далі Титок повів мене до яру і коли я повернувся до нього щось сказати, він пальнув мені в голову з рушниці. Я впав закривавлений, а він закидав мене гілками та сіном. Вночі я прийшов до тями, рана на голові ще кривавила, але я був живий. До ранку я вже добрався до своїх. Потім моя боївка "віддячила" партизанам несподіваним нападом на них… Моя червона партизанська епопея на цьому закінчилася.

– Тату! Розкажіть, як ви воювали в Західній Україні?

– У жовтні 1943 року я з Григорієм Кайстренком мав прибути на Львівщину для узгодження подальших дій київської обласної ОУНр. Але він в умовлений час не з'явився на зустріч, мабуть, десь був перехоплений ворогом, бо відтоді я його не бачив. Тому до Львова я добирався сам. Тільки за кілька місяців я вийшов на потрібних мені людей – бандерівців – це був провідник ОУН Кам'янсько-Бузького району, який разом з районним СБ Білим та Рачком, запропонували мені зійтися з власовцями, гарнізон яких стояв у Новому Яричеві і перевірити їхній настрій. Я згодився і почав діяти.

Це була кінна частина РОА. Я попросив нашу дівчину-бандерівку зготувати обід для власовців, які неподалік заготовляли сіно для коней. На цей обід "випадково" прибув і я. Мене запросили до столу. Коли ми вже добре випили, хлопці, більшість яких була зі східної України, почали ремствувати на німців, на свою незавидну долю. Я бачу, що вже пора:

– Хлопці, а на чорта ви служите цим німцям, це ж вороги?!

– А що ж нам робити, куди подітися? – картали долю хлопці.

– Переходьте до нас, в УПА! Хоч принесете користь Україні.

– Та ми б з радістю, а як же це зробити?

– Я все владнаю!

На наступну зустріч прийшли інші офіцери і ми домовилися, як діяти. У визначену ніч їхня колона вийшла з Нового Яричева до Старого Яричівського лісу. Районний провід завбачливо підтягнув до села дві боївки. Зі мною з деяким нервуванням чекали Ворон, Білий, Назаркевич.

Кінна озброєна колона, яка мала підводи, кулемети, навіть кілька гранатометів, переїхала через місточок та розтягнулася на кілька сотень метрів. Я вийшов їм назустріч поблимав ліхтариком, мені відповіли, обмінялися паролями, власовські командири підступили до мене. Потиснули один одному руки. Після розгляду процедурних питань колона РОА, у супроводі нашої боївки, рушила на з'єднання з УПА.

Через деякий час мені прийшла звістка від командира власовців, який дякував мені…

– Як ви діяли, коли на західні терени повернулися червоні?

– Наша боївка і далі діяла у Кам'янсько-Бузькому районі. А в 1946 році я, за завданням Проводу, повернувся на Київщину відновлювати порідiлу ОУН і очолив Київський обласний провід ОУН. Через два роки на мій слід вийшло НКВД, і 9 лютого 1948 року я був арештований. Далі було п'ять років смертних камер-одиночок і довгі роки поневірянь: два роки чекав розстрілу у катівні МГБ на Рози Люксембург (нині вулиця Липська) у Києві, потім московська тюрма Красна Пресня, табори Стєплагу: Джезказган, повстання у Кенгірі, де я брав активну участь, Джезди, Теректи, Спасск, Долинка, потім Озьорлаг: Тайшет, де був зібраний провід ОУН: доктор Горбовий, Петро Дужий, Михайло Сорока, Горобець-Верещака, вояки та командири УПА, митрополит Галицький настоятель УГКЦ Йосип Сліпий. Далі заслання в Іркутській області. Батька і маму вдома у Пашківці живими я вже не застав.

– Дякую, тату, за розмову.

Розмову вів Роберт ПОКОТИЛО

ПОДВИЖНИКИ НАЦІЇ

ПИЛИП ОРЛИК – СЛАВНИЙ ГЕТЬМАН УКРАЇНИ

В останні дні жовтня відзначаємо 340 років від дня народження Пилипа Орлика – видатного державного і політичного діяча, дипломата, вірного сподвижника Івана Мазепи, гетьмана Війська Запорізького в еміграції. На початку квітня минуло 270 років з часу його смерті. Які заслуги має Пилип Орлик перед Україною?

Народився він у Білорусі в родині вихідця з Чехії. Навчався в Київському колегіумі – одному з найкращих у Європі вищих навчальних закладів, де здобув глибокі знання з усіх відомих тоді наук. Належав до найбільш освічених людей свого часу. Був прекрасним промовцем і пристрасним публіцистом. Вільно володів багатьма іноземними мовами: німецькою, французькою, італійською, латиною, давньогрецькою, турецькою, татарською, молдовською, шведською. Звісно, рідною для нього була українська. П. Орлик добре знав античну й сучасну йому європейську філософію. В оригіналі читав твори видатних мислителів. Отже, був людиною європейської культури й менталітету.

У віці 28 років починає працювати в Ґенеральній військовій канцелярії – центральній адміністративній установі України. Гнучкий розум і виняткові здібності простого канцеляриста були помічені й оцінені мудрим Іваном Мазепою, тому з 1706 року П. Орлик, маючи всього 34 роки, став другою особою в Україні після самого Гетьмана. Йому доручено керувати Ґенеральною канцелярією. Виконуючи функції канцлера, тобто прем'єр-міністра, одночасно керував усією закордонною політикою. Він готував проекти універсалів та інших важливих урядових документів, які видавалися від імені Гетьмана. П.Орлик був найближчим сподвижником І. Мазепи у його таємних переговорах із поляками, турками і шведами. Належав до тих небагатьох, кого Гетьман посвятив у свої найпотаємніші плани щодо розриву з деспотично-дикою Московією і створення орієнтованої на Європу незалежної України.

Важливо підкреслити, що П. Орлик, хоч і не був українцем за походженням, але вважав нашу Батьківщину рідною для себе країною, чесно й сумлінно служив їй силою розуму, слова і зброї. Тому його, як і багатьох інших вихідців з чужих країв, зокрема, видатного нашого філолога, татарина А. Кримського, відкривача Трипільської археологічної культури, чеха В. Хвойку, Україна ставить на один рівень зі своїми видатними синами – І. Мазепою, Г. Потебнею, Б. Мозолевським.

Після полтавської катастрофи П.Орлик разом з І. Мазепою і вірними козаками виїхав до Молдови, де збирав сили для походу проти московських найманців, що засіли в Україні. Після смерті І. Мазепи, 5 квітня 1710 року козацька рада в м. Бендери обрала Гетьманом Пилипа Орлика. Тоді ж була ухвалена перша Конституція України. Її повна назва така: "Пакти та конституції законів вольностей Війська Запорізького між ясновельможним Гетьманом Пилипом Орликом та між старшиною, полковниками і Військом Запорізьким". Зберігся латиномовний варіант документа та його скорочений переклад українською.

Конституція Пилипа Орлика – важлива пам'ятка політико-правової думки початку XVIII сторіччя. Документ унікальний для того часу. Він регламентував основні питання державного будівництва України після здобуття нею незалежності, складався з преамбули і 16-ти статей.

Зовнішня політика передбачала шведську протекцію з гарантією незалежності й територіальної цілісності України. Встановлювалися мир і військовий союз з Кримом.

Уперше у світовій практиці передбачався поділ державної влади на законодавчу, виконавчу і судову. П. Орлик творчо використав ідеї Джона Локка. Відповідно до вчення цього англійця, народ – єдиний суверен, носій верховної влади, він має природні (божественні) права на рівність, свободу дій, індивідуальність, приватну власність, працю на себе і її результати. Свої владні повноваження народ передає найвищому представницькому і єдиному законодавчому органу,

яким є парламент. Його функції в Україні мала виконувати Ґенеральна Рада у складі генеральної старшини, цивільних полковників, делегатів від полків і представників Запорізької Січі. Рада збиралася тричі на рік: на Різдво, Великдень і Покрову. Вона заслуховувала звіти Гетьмана, могла висловити йому недовіру, обирала генеральну старшину тощо.

Найвищу виконавчу владу уособлювали Гетьман, повноваження якого значно обмежувалися, і генеральна старшина. Якщо послуговуватися сучасною термінологією, то Гетьман був главою держави і головнокомандувачем її збройних сил. Владу на місцях здійснювали виборні цивільні полковники. Запровадження цих посад свідчило про намір відокремити військову владу від цивільної. Полкову старшину обирали козаки, селяни й міщани. Це був перший крок до запровадження загального виборчого права. Запорізька Січ набувала автономного статусу в межах України. Містам і містечкам надавалося право місцевого самоврядування (Магдебурзьке право).

Ґенеральний Суд відокремлювався від гетьманської влади. Українська православна церква виходила з підпорядкування Москви і поверталася до Константинопольського патріархату. Значна увага приділялася розвитку освіти, а також соціально-економічним питанням (ремесла, торгівля).

На жаль, Конституція Пилипа Орлика не була втілена в життя на всій території Української держави, утвореної за Прутським (1711 р.) та українсько-турецьким договорами (1712 р.). Проте, незважаючи на це, вона завдяки своїй унікальності назавжди ввійшла в історію європейської політико-правової думки. Адже конституції Франції, США, Польщі, які містили аналогічні демократичні положення, були створені на декілька десятиріч пізніше.

П.Орлик написав низку інших творів, орієнтованих на європейського читача. Зокрема, в політичному трактаті "Виведення прав України" він виступає на захист національно-державницьких прав українського народу. Констатує, що за часів Богдана Хмельницького Україна була незалежною державою. Переяславська угода між Гетьманом і московським царем мала на меті гарантувати людські права і мир в Україні. Але цар підло порушивши домовленості, почав брутально гнобити і грабувати наш народ. Щоб врятувати Україну з московської неволі, Іван Мазепа уклав угоду зі шведським королем. Пилип Орлик пророче попереджав європейських монархів і дипломатів: якщо вони вже зараз не допоможуть Україні здобути незалежність від Московії, то в близькому майбутньому й над їхніми державами нависне величезна небезпека з боку деспотичного, нахабного і загребущого північного сусіда.

На превеликий жаль, ні в часи Пилипа Орлика, ні пізніше – в періоди 1917–1920 рр. і в 1932–1933 рр. сита й егоїстична Європа не придивилася до того, що відбувалося на наших землях, не прислухалася до голосів по допомогу, що лунали з України. Бо якби прислухалася, взяла їх до уваги і відповідним чином стала діяти, керуючись не миттєвими примарними вигодами, а турботами про майбутнє континенту і світу, мали б нині зовсім іншу геополітичну ситуацію. Іншу Європу, іншу Україну. Московію – теж іншу. Нема жодних сумнівів: Україна давно стала б могутньою державою. А Московії поразка від коаліції європейських країн пішла б на користь. Втративши Україну та інші загарбані й поневолені території, вона відмовилася б від агресивних імперських амбіцій. І, очевидно, мусила б замість хансько-татарських засвоювати європейські цінності. Отож, пізнаваймо велич думок і невмирущість справ видатних попередників. Нехай їхній діяльний патріотизм, героїчний козацький дух, невтомне завзяття, непохитна воля й непереборний оптимізм стануть для нас моральним прикладом і взірцем справжнього Українця.

Анатолій КОВАЛЬЧУК,
голова Бориспільського об'єднання
Всеукраїнського товариства "Просвіта"
ім. Тараса Шевченка

ІСТОРИЧНА ПРАВДА

ПОСІБНИК, ЗАБОРОНЕНИЙ СУЧАСНОЮ ВЛАДОЮ

На щастя, цей посібник уже видали. Він прекрасно оформлений багатьма ілюстраціями, глибоко змістовний, що висвітлює найважливіші сторінки історії державотворення та визвольної боротьби за незалежність України.

З цього приводу у Львівському обласному Будинку вчителя, на запрошення директора Будинку вчителя Володимира Парубія, кандидата історичних наук, відбулись педагогічні читання на тему: "Зміст і методи вивчення доленосних подій національно-визвольної боротьби українського народу в процесі викладання історії України" та презентація нового посібника з історії України (в 5 класі).

На тему "Доленосні події національно-визвольної боротьби українського народу в історії України" виступив Іван Сварник – історик, директор Львівської обласної універсальної наукової бібліотеки.

Кандидат історичних наук, доцент кафедри новітньої історії зарубіжних країн ЛНУ ім. І.Франка Андрій Козицький спинився на одній із найважливіших тем сучасності, етапі – "Голодомор 1932–1933 рр. – геноцид українського народу".

Дуже цікаву та необхідну для вивчення розробку розкрив учитель історії ЛССЗШ №28 м. Львова Андрій Закалюк: "З досвіду вивчення доленосних подій національно-визвольної боротьби українського народу в процесі викладання історії України в 5 класі". Саме він подав авторський текст до нового навчального посібника "Вступ до історії України" (Львів, в-во "Астролябія", 2012 р.). Посібник розкриває всі справжні, нефальсифіковані події з історії українського народу, які були вилучені з новоствореного підручника з історії для старших класів, представленого теперішнім Міністерством освіти під керівництвом Д.Табачника.

Супроти такого ставлення до нашої історії, багатьох протестів, виступів депутатів демократично-патріотичного спрямування проти таких українофобських рішень, все ж у нас, у Львові, в одній із львівських шкіл було розроблено та випущено посібник, складений учителем історії СШ №28. Подається багатий матеріал з історії найдавніших часів на території України, висвітлено княжі часи та розроблено матеріал про геноцид українського народу, Січове Стрілецтво, створення та боротьбу героїчних УГА та УПА, рух опору шістдесятників та "помаранчеву" революцію останнього періоду ХХ століття. І саме ці розділи були детально відтворені у новому, дуже цікаво та змістовно написаному посібнику з історії України.

На 160 сторінках підручника поміщено ще й 154 прекрасні кольорові ілюстрації та фотографій визначних політичних діячів, кращих представників науки, культури, мистецтва.

Посібник поділений на 6 розділів: вступ; від давніх віків до княжих часів; козацька доба; XIX століття; Україна в ХХ столітті; незалежність.

У списку використаної літератури – 55 пунктів; загальної історичної літератури – 14 пунктів.

Крім заголовка, на титульній сторінці на золотистому фоні – в ритмічному порядку зображення тризубів різних конфігурацій та епох.

Учитель історії А. Закалюк у своїй доповіді відзначив, що він завжди теорію поєднує з практикою викладання, а це дуже важливо. Наприклад, коли вивчають важливі події з героїчної боротьби УПА проти окупантів, тоді він водить своїх учнів по місцях цих звитяжних боїв і вони (учні) на практиці краще освоюють той чи інший матеріал з історії рідної країни.

Хоча Міністерство освіти України, на чолі з Дмитром Табачником, заборонило останнім часом викладання дисципліни історії у поданні посібника А.Закалюка в школах України, проте й учителі, й учні вивчатимуть цей матеріал хоча б у позаурочний час. Дітям особливо цікавим і дуже близьким серцю залишився саме цей посібник і кожен чесний, працьовитий, патріотичного спрямування школяр прагне здобути цей цінний матеріал. На жаль, Львівська обласна рада, яка фінансувала цей посібник, не змогла на цьому етапі профінансувати повністю це цінне видання у нас, в Галичині, тому що було надзвичайно велике зацікавлення у цій літературі також учителів та учнів східних та центральних областей України. Наразі кожна школа дістала тільки по одному екземпляру цього видання, але, думається, згодом учні всіх шкіл України матимуть ці книги.

Оскільки наближається ще одна визначна подія в історії українського життя, тому тема "Листопадовий чин у Львові та українсько-польська війна (1918–1920 рр.)" також прозвучала в обласному Будинку вчителя з присутністю Українського педагогічного товариства "Рідна школа", а також запрошених учителів різних шкіл Львова. Тему важливих подій 1918–1920 років в історії України розкрив глибоко та всесторонньо Ігор Федик, заслужений вчитель України – учитель СЗОШ №34 ім. Маркіяна Шашкевича м. Львова. Відбулось обговорення доповідей педагогічного представництва та "Рідної школи".

Лідія САДОВА,
м. Львів

ДАЙДЖЕСТ

НЕ-ЄВРОПЕЙСЬКА УКРАЇНА

Оксана ПАХЛЬОВСЬКА

Тиран гине сам
і губить свій дім.
Солон

Це Україні перекрито шлях до Європи? Чи Україна перекрила собі шлях до Європи?

Другий варіант. Сама. Власними руками. Зробила просто надзусилля, щоб не мати європейської перспективи.

Іншими словами – щоб не мати перспективи взагалі.

З усіх країн Східної Європи, крім Білорусі (а Росія – це окремий світ), Україна – єдина країна, яка довго й затято працює над тим, аби ніколи не стати частиною європейської цивілізації. І доклалися до цього суперпроекту всі без винятку: і влада, й опозиція, й інтелектуали, й саме суспільство.

Сьогодні Україна викорчовує себе з Європи. Вперто домагається, аби той пунктирний начерк її присутності на європейській мапі став блідим, потім невидимим, а згодом і взагалі неіснуючим контуром.

Спокуса вибудувати історико-культурні парадигми – велика. Свого часу про це написав Семюел Гантінгтон. У книжці "Сутичка цивілізацій" американський історик побачив православ'я російського зразка та радикальний іслам як суцільний культурний простір – простір фундаменталістської ментальності, що унеможливлює вкорінення демократії та розвиток модерного громадянського суспільства. Але якщо ісламський Схід має свою чітко виражену ідентичність, а її "антизахідність" історично вмотивована, православний слов'янський світ переживає постійну кризу через незавершеність своєї ідентичності, що зависла між лякаючим (і ненависним) Заходом та не менш лякаючим (і ненависним) Сходом. Тому в цьому світі за голосними термінами – геополітичне безсилля. Як сумнозвісна "багатовекторність" України – всього лише нездатність до вибору. Міністр закордонних справ Швеції Карл Більдт попередив: "Якщо ви підете скрізь, ви залишитеся ніде".

Сьогодні питання Європи для України – лише в другу чергу академічне, політологічне, журналістське тощо. В першу чергу це ПИТАННЯ ЕКЗИСТЕНЦІЙНЕ. Тобто питання буття, існування, а то й просто – виживання.

Ніні в ситуації, в якій опинилась Україна, на свідомих людей лягає додаткова відповідальність за кожне вжите слово. Адже одна за одною сталися події, які ще вчора здавалися до абсурду неможливими. "Як вижити під окупацією?" – у статті під такою назвою Максим Стріха на шпальтах "Дня" писав про те, що всі ми не могли собі й уявити, вживаючи слово "окупація", що це не "публіцистичне перебільшення", а такий реальний, наповнений конкретним змістом термін. Таким "терміном" з украй конкретним змістом може завтра стати КОЛАПС УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ. І цей статус буде декретовано так само несподівано й брутально, як голосувалося за мовний закон.

Влада діє чітко, злагоджено, за наперед написаним сценарієм, як і належить мафіозному "сходняку". А опозиція розводить руками, як дитина, що випустила кульку в небо: і не знали, і не чекали, і не готові... Тим часом влада випробовує, наскільки суспільство готове витримувати, – і, здається, що сама з подивом і з полегшенням бачить, що ніби й немає межі терпіння в цього понівеченого суспільства. Дезорієнтоване і байдуже, об'єктивно безсиле і суб'єктивно саморозслаблене, позбавлене гідності, проектів і мрій, воно дедалі більше перетворюється в очах влади на спрацьований матеріал, з яким можна більше не рахуватись і робити все, що заманеться, не турбуючись за наслідки. А катастрофічні наслідки вже нанизуються один на один, менші зникають у більших. І з кожним новим репресивним витком дедалі важче відкрутити назад втрачений час. Адже в неправовій державі нічого не можна змінити легальним чином, оскільки судова система є обслуговуючим апаратом влади. А суспільство, яким рухає лише думка про те, як вижити завтра, суспільство, паралізоване в моральному, громадянському, національному вимірі, не здатне на жоден історичний проект, а отже, й на самозахист, на обстоювання елементарно людських координат свого буття.

Двадцять років поспіль говорилося про євроінтеграцію України як про проект за крок до реалізації. Отже, мали бути в суспільстві носії нових ідей, зрілого знання Європи, організаційного вміння, громадянського і професійного темпераменту, достатнього для втілення таких завдань. Влада – опозиція – саме суспільство – національна еліта... Яка з цих сил була двигуном просування України до Європи? І чому ж цей проект не просто не вдався – чому на сьогодні його провалено? Хто за це відповідає?

Зрозуміло, про владу в цій розмові можна було б і не згадувати. Ця влада принципово і задекларовано є антиукраїнською, тож і антиєвропейською, – ці два виміри перфектно корелюються між собою. Насправді це влада й не проросійська – це "совок", "советская оккупация" на останній стадії свого виродження. Це онуки Брежнєва, які отримали можливість вивести на яв і легалізувати свої вкрадені в країни мільярди, свої машини з бездонного гаража Леоніда Ілліча і діаманти з вуха верблюда, які його близька родичка в такий спосіб експортувала на Захід.

Причому поєднання цинізму і брутальності у споживацькому ставленні й до Європи, й до України як до бізнес-територій – це унікальний феномен, типовий саме для пострадянських теренів. Стратегії тільки різні: Європу треба ошукати і видурити в неї все, що вдасться. А Україну просто можна розчленувати на запчастини для бізнесових кланів.

Порівняно із владою в Росії та Білорусі, ця влада ще страшніша. В Росії влада має хоч міфологію "вєлічія" держави. Президент Білорусі теж упевнений, що працює не інакше, як на благо власної країни, – час від часу він навіть покрикує на Росію. Влада ж в Україні ненавидить цю державу патологічно, затято, а на сьогодні вже й неприховано, – це культивована й імперським, і радянським режимами інстинктивна зненависть до України як реальності, якої бути не повинно, але без якої неможливо обійтись. А зараз тим більше, за зненависть до України ще й добре платять. Тому життєва програма кожного сьогоднішнього "кровосися" – довести цю державу до краху, встигнувши при цьому обікрасти її навіть в останню хвилину її життя й отримавши за це винагороду вічною звідки. Тож владу з цієї розмови про Україну та Європу і взагалі треба виключити. Вона є антагоністом й України, й Європи, демократичного і просто людського світу в цілому.

Але які претензії до влади? Кожна влада є дзеркалом суспільства, концентрованим кристалом його достоїнств і його вад та патологій. Отже, і щодо суспільства великих ілюзій мати не доводиться. Більші й менші злодії в законі, що затисли в кулаках економіку, ресурси, землю під країною й небо над нею, – портрет мешканців Маріуполя, які в день "звільнення Донбасу від загарбників" б'ються за дармові парасольки з логотипом ПР, студентів і робітників, що маніфестують "за принципи", отримавши гроші за списком, пенсіонерів, що товпляться на роздачі гречки й згущенки. Портрет виборця, який бере все, – непрацюючі китайські комп'ютери і таблетки від проносу, дешеву картоплю й отруту від колорадських жуків, шкарпетки, цибулю і шпроти. Люмпен-виборці й люмпен-політики, де кандидат у депутати в Криму – кримінальний авторитет, а кандидат у депутати на Одещині їде на броньовику на храмове свято. Століттями й десятиліттями принижені й обкрадені, люди здатні лише принижувати й обкрадати інших. Винятки завжди є, але в електоральному плані важать категорії. А люмпенізованість та неосвіченість – це два основні ресурси тоталітарної системи.

Якщо поглянути на результати опитування Фонду "Демократичні ініціативи" та Центру економічних і політичних досліджень ім. Разумкова в серпні 2012 року, надій на зрілішання суспільства вкрай мало. 45,2% прагнуть до Митного союзу, майже 40% негативно ставляться до вступу до ЄС, і лише 43,8% – за європейську перспективу. Прихильників вступу до НАТО взагалі 13,3%. І постійно плюс-мінус 20% населення, яке не визначилося з такими геополітичними макро-пріоритетами. І це зрозуміло, адже: більше 70% виборців не збирається протестувати проти фальсифікацій на виборах; боротися проти згортання демократії готові 3,5% населення, а проти переслідування опозиційних політиків – 2,1%; майже три чверті населення найбільше боїться насамперед зростання цін; продати свій голос готові 11%; більше третини припускає, що задля досягнення успіху можна порушити закон. А щодо історичної пам'яті? 36% українців вважають Сталіна великою особистістю. І хай це переважно люди немолоді, з невисокою освітою чи і взагалі без освіти, але загалом такі відсотки сигналізують про моральну катастрофу.

Додаймо до цього вражаючі показники неокультуреності, які не менш драматичні, ніж показники бідності. Інтернетом користується заледве третина суспільства, – навіть у Білорусі до 40% (!!!), в Азербайджані – 50%, а в Європі від 80% й більше. А сьогодні інтернет – основа модернізаційних змін: створючи "суспільство знання", інтернет не дозволяє вкоренитися авторитарним режимам, чиїм основним ворогом є інформація та свобода самовираження громадян. За кордон не виїжджало понад три чверті населення (причому, що показово, 45% з них – проти євроінтеграції, в той час, як майже 80% "мандрівників" – "за"!). В європейських країнах 90% молоді хоча б раз на рік їде за кордон, в Україні – 22%. Обсяги книговидавництва – найнижчі в Європі, українських книжок не читає більше ніж 80%, в рік видається одна книжка на людину при тому, що поріг 2,5 книжки на людину вважається критичним для інтелектуального розвитку суспільства.

Це означає, що ініціація цього суспільства до критеріїв і цінностей демократії запізнилась уже як мінімум на двадцятиліття. І ще одне: ідуть роки, відбуваються карколомні події, країну хитнуло між модерною Помаранчевою революцією і середньовічним авторитаризмом із ув'язненими лідерами опозиції, але пропорції політичних орієнтацій практично не змінюються. Півкраїни прагне до Європи, пів – до Митного союзу (а скільки з них знають, що це таке?). Країна розкраяна навпіл – і вже не лише геополітично, адже обслуговуючий персонал режиму чудово процвітає і на Заході країни на тлі дедалі виразнішої імпотенції "галицького П'ємонту". Радіус можливих фальсифікацій стрімко розширюється через всепроникний підкуп. Сягнув апофеозу кримінальний стиль правління державою. А в суспільства – ГРОМАДЯНСЬКА ЛЕТАРГІЯ.

Ця розділеність настільки вже нікого не шокує, що питання – в іншому: а чи й справді наявний в Україні хоч якийсь потенціал європейських сил, здатних реалізувати євроінтеграційний проект?! Бо якщо цих сил немає, то марно тішити ілюзіями себе і морочити голову Європі. Отже, ПОЛІТИЧНА ОПОЗИЦІЯ, МОЛОДЬ – і, нарешті, ІНТЕЛЕКТУАЛИ. Це ті три дієві категорії суспільства, чия участь у процесах громадянського і культурного будування держави вирішальна.

ОПОЗИЦІЯ
"Балада про випрані штани"

Жартуючи самі з себе, італійці кажуть, що не можуть виграти жодної війни, позаяк о першій дня вони всі мають збиратися у мами обідати. Свята справа, але вочевидь хтось та хтось – Ґарібальді наприклад, – часом, і не обідав.

Тестом на чесність, послідовність, мужність опозиції був мовний закон. Це – Рубікон для всіх. Влада, перейшовши його, ні перед чим не зупиниться. Але опозиція, що не здатна в цей момент захистити вітальних центрів національного життя, решту позицій може здати охоче і безболісно.

Безболісно, звісно, для себе.

Найогидніше певна частина опозиції виглядала на сходах Українського дому – на тлі молоді, що оголосила голодування. Провівши показове дієтичне триденне голодування, опозиціонери, не надто й криючись, роз'їхалась по курортах. На сходах Українського дому залишились молодші й старші люди з чистими рішучими обличчями – та жменька інтелектуалів у ролі скоморохів: ходили на руках, танцювали, розважали публіку. "Беркутам" не було чого робити.

Оголошена війна українському народові. Якщо його полководці їдуть на курорт, треба або міняти полководців, або цей народ на краще не заслуговує. Надивившись на цю ганьбу, мимоволі закрадаються вже неодноразово озвучені підозри про альянс опозиції з владою.

Продовження на 6–7-й стор.

НЕ-ЄВРОПЕЙСЬКА УКРАЇНА

Є навіть припущення, що опозиція і не прагне перемогти через небажання брати на себе відповідальність за катастрофічні процеси в країні, заробляючи тим самим дивіденди на президентські перегони. Але від того ці процеси не стануть менш катастрофічними, а швидше навпаки.

Опозиція, звикла до "паркетної боротьби", як безжально написав Ігор Лосєв, мало спроможна змінити ситуацію. Без характеру і темпераменту Тимошенко значна частина її соратників перетворилася на лопотючі штани. Колись в історичному підручнику про наш ганебний час розділ про таку опозицію можна буде озаголовити назвою відомого вірша Івана Драча "Балада про випрані штани". Але пришпилені ці "штани" не "гострими зорями", як у поета, а старими радянськими прищепками. І йдуть вони не в небо, а вчащають у владні коридори.

Пам'ятаю, як протестували люди на Майдані. Якщо й можна коли вживати слово "народ" без патетики і риторики, а в істинному розумінні, – це він і був, той народ. Тобто громадянське суспільство. Особливо добре організовані були міцні дорослі чоловіки біля резиденції Президента. Вони вирішили не розходитись до інавгурації, – знали без будь-яких підказок і без будь-чиїх грошей, що це від них залежить, якою буде подальша історія України.

Ті люди в мороз, ожеледь і під прицілом снайперів – і ці політики, знеможені спекою, з квитком у кишені на турецькі й дальші узбережжя. У тих людях світала європейська Україна. В цих політиках вона занурилась у сутінки – попри те, що прийшли вони до влади саме завдяки тим людям.

Головне ж те, що йдеться не просто про моделі поведінки, а про культуру політичного мислення. Наприклад, було б неймовірно цікаво дізнатися про концепцію євроінтеграції в Об'єднаної опозиції, зважаючи на те, що перед попередніми виборами її лідер А. Яценюк виступив з ідеєю дещо дивного міфічного утворення – "Східноєвропейського простору" з центром у Києві. І що це за збіг такий, що в той самий період депутат російської Думи Євгеній Фьодоров (зрозуміло ж, від "Єдиної Росії") написав листа до ВР із пропозицією до 2020 року вибудувати "геополітичне утворення – велику Європейську Україну (з Росією і Білоруссю) від Карпат до Сахаліну"... із столицею такого монстра в тому ж таки Києві! Так що більш ніж цікавий контекст творення українських геополітичних проектів із претензією на "європейськість". І це лише один приклад із багатьох.

Бідність геополітичної фантазії – це, великою мірою, результат бідності гуманітарної освіти. Майже ніхто з політиків, хто декларує себе євроінтегратором, не веде розмову про те, що підвалинами європейської цивілізації як такої є не добробут і технологія, а моральні та громадянські цінності, завдяки яким демократичний світ – єдине місце на землі, де поважаються права людини.

До цієї лакуни додається незнання європейських мов, насамперед англійської. Для орієнтації в сучасному світі англійська відіграє сьогодні роль, яку мала латина в Європі доби Гуманізму і Ренесансу. Без знання змістів і проблематик, носієм яких є сьогодні англійська мова, неможливе подолання провінційності і вироблення нового погляду на світ.

Власне, ще й тому опозиція не просто не пропонує чітких, зрозумілих, конкретних програм, – вона часто не враховує реалій сучасного світу або ж має про ці реалії приблизне уявлення. Як слушно говорить Костянтин Матвієнко, "результати майбутніх виборів парламенту є менш значущими, ніж визначення глобальної стратегії країни, але влада та опозиція намагаються відтворювати архаїчну державу XIX сторіччя. У цьому вони є спільниками". Тому головне: вимагати від опозиції конкретних реалістичних програм, а найперше – розуміння особливостей суспільно-культурного часу, в якому ми перебуваємо. Зрештою, рішення цієї проблеми знайти неважко: досить скористатися аналітичним потенціалом кількох вартісних політологів і культурологів. Іван Дзюба і Юрій Щербак, Богдан Гаврилишин, Мирослав Маринович і Мирослав Попович, Ігор Лосєв і Сергій Грабовський, Володимир Огризко, Віталій Портников, той самий Матвієнко, Михайло Гончар, Максим Стріха, Олександр Палій та ще кілька першорядних аналітиків здатні забезпечити базові інтелектуальні підвалини концепції європейської України.

I все ж. Так, одна частина опозиції – цинічна, як влада, тільки використовує елегантніші методи. Ще одна – з добрими намірами, але хвора на нарцисизм. Є несучасні радикали і псевдосучасні ліберали. Але – поза сумнівом! – є там і люди цілковито порядні (і не завжди найголосніші!), які потребуть і підтримки, і поради, й допомоги. Серед них лише одиниці природно дихали повітрям Європи, лише одиниці до глибини усвідомлюють, що єдиним вектором України має бути вектор європейський. Але опозицію принаймні можна змусити працювати на реалізацію цього вектора. І вже від рішучості і свідомості суспільства залежатиме процес перетворення аморфно проєвропейської сили, якою себе декларує опозиція, у силу, яка реально і послідовно працюватиме для європейської перспективи.

МОЛОДЬ
Далеко НЕ Остання Барикада

Нічого не можна змінити – часто доводиться чути від молоді. Виїзд за кордон – єдина форма індивідуального порятунку, а ця країна – фатально безперспективна.

Це глибоко неєвропейська теза. Однією з конститутивних ознак європейської ментальності є відчуття змін, які залежать від кожної окремої людини. Прагнути – означає могти. Це Кант.

З одного боку, молодь в Україні поставлена в драматичну ситуацію відсутності роботи, перспектив, безжиченої суспільної інерції. З другого – не в часи війни живемо, а чума поки що тільки виповзає з напіввідкритої пробірки. Зрештою, попереднім поколінням учитись чи то в сталінській системі, чи в хрущовській, чи в брежнєвській було значно складніше, за вільнодумство платили часто життям, а можливостей реалізації взагалі не було ніяких.

Зрозуміла інерція суспільства, з якого три чверті ніколи не виїздило за межі власних реалій. Але молодь, що рухається по світу! Яка має змогу порівняти. До чиїх послуг сотні освітніх інституцій, європейських, американських, канадських структур. Поїхати і залишитись – найпростіше. До речі, і залишитись можна по-різному – шляхом відчуження від власної країни або шляхом тієї чи іншої для неї роботи.

Так, на позір нічого не відрізняє українську молодь від однолітків із Заходу. Знання мов, освіченість, стиль життя – рівень той самий, подекуди, може, й нижчий, а подекуди й вищий. Я сама через професійні і родинні обставини маю змогу бачити зблизька українську молодь. Зустрічаю серед них чимало людей унікальної душевної краси, особливої етичної якості, бо до західної, по суті, своєї освіченості вони додають ще й неповторні емоційні, моральні риси особистостей, що перебувають у постійному пошуку себе у світі і світу в собі.

І все ж... І все ж ця молодь здебільшого психологічно протиставляє себе європейській, ділить себе на "нас" і "них", миряючись апатично з таким станом речей. Безперечно, принизливо стояти по візи в чергах, переконувати на співбесідах, що не по наречених їдуть вони на Захід, потрапляти в залежність від олігархічних подачок. Але було 19 грудня 2011 року, коли влада зірвала підпис угоди між Україною та ЄС. Було і 3 липня 2012 року, коли приймали вбивчий мовний закон, і подальші дати, коли молодь могла – і повинна була – згуртуватися єдиним фронтом проти наступу режиму на базові права людини і нації. Бо якщо в когось відбирається перспектива і майбутнє – це, насамперед, у молоді.

Натомість саме молодь продемонструвала згасання громадянського почуття. Якщо голодуючі на граніті 1990 року – і теж їх не було багато – могли повалити останній радянський уряд, то десяток голодуючих на сходах Українського дому продемонстрували як безсилля опозиції, так і безсилля інтелектуалів (про що й сказала одна сановна дама львів'янам і не тільки, і всі її мовчки вислухали). І вина була не голодуючих, бо саме вони зробили все, що могли, а тих, хто не захотів чи не зумів їх гідно підтримати.

Ця молодь із втупленими в монітор носами і не помітить, що Україну в неї відберуть, як київські книгарні: за "Сяйво" ще поборолись, а "Знання" тихо демонтували, вивезли, ніхто й не здригнувся. Слабкість волі, розмитість планів, ідентитарна крихкість української молоді пояснює, чому єдиною формою її протесту є флеш-моби, еротичні вечори поезії, принципово жартівливі реакції на смертельні образи національної гідності, якими ми оточені. Влада веде війну проти майбутнього, а молодь випадає в кристали скепсису по барах, пабах і кнайпах.

Особливо ця молодь засиділась у кав'ярні з емблематичною назвою "Остання барикада", не підозрюючи, що барикада ніколи не буває останньою.

Кардинальне питання – інтелектуальна свобода університетів. Це основа основ європейської цивілізації від Афінської школи до європейських атенеумів Середньовіччя і Відродження до сьогодні, коли першу десятку в усіх рейтингах твердо посідають американські та британські університети. Бо університет – це знання плюс свобода думки плюс діалог як метод формування критичного мислення. Навіть доброчесність, моральні основи людини виникають зі знання, говорив ще Сократ. На територію європейського університету не має права ступити поліція. Студенти можуть вирішити, приймати чи не приймати когось – навіть самого президента чи Папу Римського.

Натомість українськими університетами керують – знову ж таки за одиничними винятками – або продажні пострадянські ректори з кишені антиукраїнського міністра, або модерні, сказати б, ректори, що, однак, користуються "спонсорською підтримкою" олігархів, які паралельно фінансують антиукраїнську владу. Звичайно, це замкнене коло моральної та фінансової корупції не може не лякати молоду людину. З другого боку, хіба не самі учні, студенти та їхні батьки підтримують цей безвихідний стан корумпованості, якщо хабарі викладачам курсують від перших класів школи до аспірантури? Якщо повстануть проти цієї системи п'ятдесят чоловік, їх скрутять. Навіть п'ятсот чоловік – скрутять. Але якщо повстануть від тисячі й далі, організовуючись послідовно, переконано і скоординовано, система почне давати тріщини і розпадеться.

Причому не треба думати, що протест неодмінно має бути на вулиці. Кредо Камю "Я протестую, отже, я існую" стосується, насамперед, екзистенційного протесту Homo Europaeus – тієї "Європейської Людини", яка протягом століть, міліметр за міліметром відвойовувала свою свободу, свою гідність, свої громадянські, а отже і юридичні права.

Але екзистенційний протест може народитися лише разом з Проектом – без Проекту молода людина не має перспектив збутися. Якщо цей проект – Україна як вона є (або й не Україна, бо, зрештою, яка різниця?), можна спокійно повертатися за столики "Останньої барикади" і спостерігати цю катастрофу країни як комп'ютерну гру на моніторах, поцмулюючи коктейль. Якщо цей Проект – європейська Україна, він збудеться лише в результаті тривалої, багатолітньої боротьби молоді за свої права.

"Україна зараз в кризовій точці, – сказав колишній посол США в Україні Вільям Міллер. – Майбутнє визначатиметься тим, наскільки молодше покоління... візьме на себе відповідальність за ситуацію". Крапка.

ІНТЕЛЕКТУАЛИ
Культура як "КУ"

Однак відповідальність, як висловився один знаний інтелектуал у розмові з іншим знаним інтелектуалом на "Книжковому арсеналі", настає у старшому віці, бо ж почуття відповідальності суперечить почуттю свободи. Біда, що в Європі – знову все навпаки: свобода вимагає насамперед почуття відповідальності, позаяк інакше настає хаос. Моральний, а отже, й політичний.

Ще один знаний інтелектуал дав таке визначення культури: "Культура – всеохопна й неуникна тотальність. Біологічний аналог – паразит, який підтримує життєдіяльність окупованого організму лише для того, щоб використовувати всі його вітальні ресурси для власних потреб. Коротше кажучи – ку".

Слушність цього глибокодумного в своїй пустопорожності визначення українська літературна еліта підтримує на кожному кроці. Маю на увазі насамперед наше покоління – тобто покоління, що прийшло в літературу в момент розпаду тоталітарної системи. А отже, було зобов'язане мати особливу відповідальність за свою громадянську позицію, оскільки це покоління пізнало, з одного боку, механізми радянського режиму, а з другого – вже працювало в умовах свободи слова, свободи пересування по світу та безцензурної культури. Якщо вести відлік від перебудови, від середини 1980 років, то було чверть століття (!) на формування нового європейського мислення, на створення європоцентричних геополітичних та геокультурних проектів. Але й у випадку інтелектуалів справджується та сама схема, що й у випадку політиків і молоді: зовні малюнок європейський, а суть – яка завгодно, тільки не європейська. Так само й тут – є одиниці, що становлять виняток з цієї схеми. Однак цих винятків не достатньо для зміни ситуації. А отже, якщо це покоління не спромоглось на творення конкретних європейських смислів у суспільстві, то чого ж можна чекати від поколінь наступних?!

З самого початку це покоління стало носієм ідеї аполітичності, відчуження від громадянських проблем, снобістського презирства до політики. Ідея "заангажованого інтелектуала" викликала нервовий сміх, психологічне відторгнення. Звідси зневажливе ставлення до ідеї держави, міметизоване під нібито конструктивну критику, а насправді – байдужість, незнання, нерозуміння реалій цієї держави, недооцінка страхітливого посттоталітарного контексту навколо. І це при тому, що в європейській культурі, по суті, ніколи й не було незаангажованих інтелектуалів – а надто у XX ст., наскрізь пронизаному проблемами політичного й морального вибору.

Коли ж в Україні відбулась і справді катастрофа, ці інтелектуали спохопились і почали діяти. Найбільш "незаангажовані" знайшли вихід – у той чи інший спосіб продались, подякували новому президенту за реформи і турботу про народ. Новатори проспівали дифірамби літературним талантам сановних осіб. Були й такі, що виступили проти: назвали владців "підарасами", а їхню політику – "бучою", як у сінглі Жадана "Радіо Харків". А владці зляка-а-лись! Вони, між іншим, і самі так сказати можуть, навіть ще краще.

По суті, все це покоління виступило як "колективний противсіх", такий собі дефективний андрогін – мікс істероїдного жіноцтва і гигикаючого чоловіцтва, який і "організував розгубленість" у суспільстві, як точно сформулював І. Лосєв.

Закінчення. Початок на 5-й стор.

Вбивчо написав той же Лосєв про "низьку якість" "інтелектуальної верстви" України, про її колаборантство, про те, як укрсучліт, у своїй "суїцидній в національно-політичному сенсі поведінці" "легко повівся на добре опрацьовану Луб'янкою політичну технологію "вони всі однакові" і став її рупором". І в такий спосіб привів до влади "ліквідаційну комісію української держави", що швидкісними темпами перетворює Україну "на підсистему російської системи".

І що, "суїцидна поведінка" змінилася? Ні, вона видозмінилася. Тепер противсіхи не кажуть, що політики "всі однакові", а наперед визначають, що опозиція програє, але це не буде катастрофою, бо ж українське суспільство радикалізується і неодмінно прожене владу. Хочеться запитати: панове, ви ідіоти чи ідіотів вдаєте? І знову процитувати Лосєва: "Мрійники-противсіхи сприймають життя й історію України, як гру, за котрою цікаво спостерігати збоку, насолоджуючись власною безпекою... В цих людях, які "проти всіх і всього", котрі й досі не зрозуміли, що вони накоїли 2010-го, найбільше вражає якась бездня національної та соціальної безвідповідальності, патологічна схильність до беззмістовного "естетичного" фразерства, до пози замість позиції".

Одним із найабсурдніших епізодів був "АнтиНЕК: ні цензурі!" – могутній протест укрсучліту проти обмежень свободи слова. Це відбулося 8 січня 2010 року, якраз напередодні приходу до влади Саурона з Чорної країни Мордор. Письменники – з ініціативи "ШО", видання, що називає себе "журналом культурного опору", – безстрашно виступили проти грізної Національної експертної комісії (НЕК) з питань захисту суспільної моралі, опротестувавши "репресії щодо мистецьких творів та їхніх авторів". Цими "репресіями" були цензурні втручання в роман "Жінка його мрії" Олеся Ульяненка та півторамісячна відсидка в СІЗО Олександра Володарського за "мирну мистецьку акцію протесту". А "мистецькою акцію протесту", нагадаю, була імітація статевого акту під стінами ВР, що робила враження, чесно кажучи, колективного дебілізму, густо присмаченого російським матом. До слова, вищезгаданий персонаж називає себе "постанархістом", живе в Німеччині та вважає, що державу треба "викинути на смітник". Очевидно, українську державу, бо в Німеччині за демонстрацію "того, що на споді", він сидів би у значно комфортніших умовах.

У ситуації, коли культура стає "КУ", а опір стає "ШО", Саурону відкривається неміряне поле свободи дій. Бо він, як і пан Володарський, теж переконаний, що українську державу треба "викинути на смітник". Зате в інтелектуала завжди є вихід. Тепер, коли цей Саурон доруйновує державу, письменник, втомившись від героїчної боротьби, констатує, що "з України виїжджають притомні", бо це ж вони, "притомні", відчули раніше від інших, що "теперішня влада не залишає вибору". І дуже швидко зорієнтувалися: меланхолійна назва статті Андруховича "Додому, до Мами" означає до Мами-Австрії, де можна насолодитися запахом різних сортів віденської кави... І особливо гарно, що там "мова дуже добре освічених і компетентних людей, переважна більшість яких вибрала волю і відмовилася жити в країні Януковича". Холєра ясна, як у Відні, так не показують геніталії і говорять не матом, а мовою.

На відміну від прогнозів інтелектуалів, усе про що попереджала Тимошенко в телевізійному діалозі напередодні виборів перед порожньою трибуною, позаяк нинішній президент на дискусію не з'явився, – справдилося. А розуміння ситуації в представників укрсучліту було настільки адекватним, що всі їхні прогнози напередодні попередніх виборів справдилися з точністю до навпаки.

Мрія "противсіхів", що Європа відвернеться від "популістки" Тимошенко, обернулась тим, що доля Тимошенко – незалежно від схвального чи критичного ставлення до її політики, – вирішує геополітичне майбутнє України. Тимошенко як провісниця доби "жіночих фашизмів" сидить у суперзагратованій в'язниці, а нестрашна група "пацанів", які прийшли "ненадовго", дошматовують країну. Зрештою, хіба ж вони не попередили, що їх "из власти не выдавишь"? Думка, що це завдяки протагоністам укрсучліту Європа, нарешті, зрозуміла, що Україна таки в Європі, а не в Азії, спростовується тим фактом, що завдяки справі Тимошенко Європа зрозуміла: Україна таки ж в Азії, а не, як раніше гадалося, в Європі.

А яка блискуча інтуїція щодо двомовності! До цього питання, авторитетно писала знана письменниця, "Янукович говорив, що не повернеться. Він вже упередився і на цей випадок, зробив певні декларації. Я б цього не боялася. Не думаю, що вона реально буде. Але думаю, що якщо Москва поставить перед Тимошенко таке завдання, то вона виконає його в стисліші і енергійніші строки, аніж Янукович, і зі значно більшою кількістю заплутуючих мізки словес". Коментарі зайві. А класика жанру – це психоаналітична сентенція: "Вибір між Януковичем та Тимошенко – це вибір між чоловічою і жіночою зоною". Яка глибина спостереження! Справді, Луценко у чоловічій зоні, а Тимошенко з її "гламурним авторитаризмом" – у жіночій. А президент на гелікоптері літає в Канів до Шевченка – розмірковувати над долею країни.

Якщо люди слова, так би мовити, так мало розуміють, то що вже говорити про еліту співаючу, яка масово цій владі грає, співає і танцює? Та що блазні – вони цінувалися в усі віки. А поважані університети? А наукові та культурні інституції? То, власне, де ж демаркаційна лінія між неінтелектуальною владою та інтелектуальною опозицією, якщо ця остання не відмовляється від грошей олігархів, які спершу купили самі в себе Україну, а зараз її розпродають?!

Причому олігархи – вони що? Фізіономія олігархів теж відповідає фізіономії країни. Промислові й фінансові магнати в демократичних країнах відомі своїми соціальними ініціативами. Наприклад, в Америці гроші, які вони дають на соціальні потреби, на потреби культури, не обкладають податками. Отже, існує взаємна вигода держави, суспільства та власників капіталу.

У посттоталітарних країнах влада і олігархат становить єдине ціле, тому питання законного ведення бізнесу і податків відпадає. Але олігархи зацікавлені у збереженні статусу-кво влади. Відтак купівля інтелектуалів, митців, журналістів – пряма до цього дорога. І не така й важка. На масову закупівлю інтелектуалів вони виділяють свої, як то кажуть, argent de poche, кишенькові гроші.

Законодавець і поет Солон, один із "семи мудреців", який, як вважав Арістотель, заклав основи демократії, був першим, хто збагнув, що демократія – це насамперед відповідальність усіх громадян за стан справ у державі. Тому він видав закон, згідно з яким того, хто під час сутичок у державі не стане зі зброєю в руках на боці однієї з воюючих сторін, буде піддано безчестю і позбавлено громадянських прав.

Це був один із законів, покликаних убезпечити Афіни від тиранії.

ХТО ЗАЛИШАЄТЬСЯ НА БАРИКАДАХ?

Інтелектуали-опозиціонери старшого покоління, які вже встигли поборотися проти не однієї диктатури. Окремі працівники середньої ланки культури – освітяни, захисники міст і екології, музейники, бібліотекарі, тобто категорії, що розбудовують демократію "знизу". І насамперед журналісти – "очі суспільства, яке спить", цитуючи "Записки українського самашедшого". Величезною мірою саме завдяки їм відбувся помаранчевий Майдан, остання на сьогодні світла сторінка української історії.

Ця опозиційна журналістика є носієм конкретного знання про принципи і реалії європейського світу. Ці журналісти не говорять патетично про Україну як "буття на розломі", не стверджують голослівно, що "ми завжди були в Європі й залишаємося європейцями безсумнівно й назавжди". Бо знають, що будування Європи і в державному сенсі, і в інтелектуальному, і в екзистенційному ніколи не припиняється. Вони діють концепційно і методологічно вивірено. Вони демонструють еволюцію. "День", "Український Тиждень", "Українська Правда" розвиваються в часі, але ніколи не втрачають своєї основоположної ідентичності.

Досить згадати історію протесту проти закону про наклеп, що став спробою відібрати в суспільства один із базових інструментів демократії. Не порівняти чіткість, злагодженість, переконаність – і переконливість – дій журналістів у боротьбі з законом про наклеп із млявою риторикою письменницької громади щодо закону про мови. 25 вересня 2012 року стартувала акція інтернет-протесту "ЗАХИСТИ СВОЄ ПРАВО ЗНАТИ. СКАЖИ НІ ЗАКОНУ ПРО НАКЛЕП". "Українська Правда", "День", "Український Тиждень", "Дзеркало Тижня", "Телекритика", "ЗІК", "Буквоїд" вийшли чорним тлом з малюнком тюремних ґрат. Того ж дня закон було відкликано.

Але знову ж таки – одного протесту професійної категорії, хай і такої потужної і небезпечної для влади, недостатньо. Бо є також і маса журналістів, куплених і спроданих. А головне – є суспільство, яке не вимагає якісної інформації, не виходить на вулиці, щоб захистити своє на неї право. Жменька людей захищала від брутального насилля канал ТВі. Коли експерт Фонду розвитку ЗМІ посольства США в Україні сказав, що "в Україні люди не готові захищати право на інформацію так, як в Європі", під цими словами з'явився симптоматичний коментар: "Хочу нагадати, що українці не європейці. Чехам не затикають рота, не відбирають мови. Українці не захищені в правовому аспекті". Власне, це і є дзеркало ситуації – і допис, між іншим, зроблено на західноукраїнському сайті. Чехи – європейці не тому, що їм "не відбирають мови". Вони європейці тому, що впродовж століть захищали своє право на свою мову, – супроти габсбурзьких чиновників і радянських окупантів. Через те по століттях конфліктів Європа й постала сьогодні як простір прав націй і кожної окремої людини.

Словом, європейці – це ті, хто захищений у правовому аспекті? Ні, це ті, хто ВИБОРОВ ПРАВО бути захищеним у правовому аспекті! І хто на кожному етапі своєї історії жорстко захищає своє право на свободу слова, свободу сумління, свободу виборів...

POST SCRIPTUM
Пожаліймо Європу!

Насамкінець стоїть питання самої Європи. Яких тільки безглуздих речей не було сказано в сьогоднішній Україні про Європу! І що якісь "показники" у нас вищі, ніж у Європі. І що нам туди "не тра" через їхню кризу. І що Європа прагне гарно жити, тому й не хоче клопотатися українськими проблемами. І що в Європи немає жодної політики щодо України, а от у Росії є – це вже черговий перл нинішнього прем'єра. Словом, була, є і буде винувата Європа. Ну, і природний для провладних журналістів інстинкт – рухатися в бік грошей. У разі приєднання до Митного союзу, казав один із них, ми "будемо долучені до великої кількості грошей, чого нам не пропонують європейці". Так, наче мало європейці дали грошей, а українські чиновники мало їх украли. Щоправда, в Європі такому політологу можуть і справді не заплатити ламаного шеляга.

Вже не кажучи, що за зривом європейської перспективи стоїть все та ж сама могутня Тимошенко, яка, виявляється, просить не давати Україні перспективи в ЄС, тому цієї перспективи й не дають. Тобто одна мініатюрна жінка з в'язничних нар має сили міняти світову геополітику... Як тут знову не згадати "Баладу про випрані штани"?!

Але за цією словесною базграниною губиться один дуже суттєвий аспект. Постійно бачиться Україна в проекції Європи – а якщо подивитися на Європу в проекції сьогоднішньої України?

Той, хто по-справжньому бажає інтеграції України в Європу, не може не бажати добра самій Європі. А що може принести Європі присутність в її кордонах України в такому стані?

Якби Україна була в ЄС, Європа була б змушена: 1) модернізувати українську промисловість; 2) вивести з відсталості сільське господарство; 3) викорінити корупцію; 4) реформувати судову систему з метою її унезалежнення від політики; 5) забезпечити свободу слова і прозорість виборів; 6) підняти з руїн медицину; 7) поставити на ноги армію; 8) гарантувати ресурси на створення "соціальної держави"... Це колосальні кошти.

Економіку, політику, мораль, етику роботи в Україні розвалила комуністична влада (не будемо говорити про не набагато легший імперський спадок). Ця потворна влада гальванізувалась, набрала іншої подоби і знову запустила кігті в країну. А чому, питається, Європа повинна звільняти Україну від того, від чого сама Україна виявилася неспроможна звільнитись?! Чому Європа має вкладати в санацію держави кошти, які проваляться в бездонні кишені її керівників? Навіть у родині, якщо хтось має інфекційне захворювання, його кладуть на карантин, ізолюючи від здорових людей.

Тому перш ніж вимагати від Європи, треба спочатку навчитись вимагати від себе. Оскільки бути європейцями – означає мати критичне мислення, достатнє для усвідомлення власних хвороб і власної за них відповідальності, – задля ефективного їх лікування.

Бути європейцями – означає виявляти волю до подолання, до змін. Означає не миритися з реальним станом речей. Означає вірити у власні сили. Знати, що немає вічної влади, бо вічний є лише vox populi – голос народу.

Бути європейцями – означає знати, що з негромадянської покори виростають монстри тоталітаризму. А з громадянської непокори постає демократія.

Оксана ПАХЛЬОВСЬКА.

"День", № 194–195

 ГЕРОЯМ – СЛАВА!

ПАМ'ЯТІ ПОЛЕГЛИХ ПОВСТАНЦІВ

У неділю, 21 жовтня, у селі Раневичах написали ще одну сторінку історії національно-визвольної боротьби ОУН-УПА. Поблизу траси Трускавець–Львів насипали могилу і встановили пам'ятний хрест на місці, де в нерівному бою з загоном енкаведистів загинули повстанці. Псевдо загиблих – "Шишка", "Лилик", "Рибалко", "Чумак".

21 жовтня там відбулися освячення та віче, у якому, зокрема, взяли участь духовенство, кандидати в народні депутати Тарас Ґентош (голова обласного Проводу КУНу) та Михайло Задорожний (депутат обласної ради), представники Дрогобицької станиці братства ОУН-УПА, депутати райради, громадськість Дрогобиччини.

Ініціаторами вшанування пам'яті героїв виступила молодь на чолі з керівником молодіжної організації Конгресу Українських Націоналістів Дрогобиччини Орестом Дмитрівим.

Гарному настрою посприяли чудова осіння погода та виступ мистецьких колективів, особливо Заслуженого Прикарпатського ансамблю пісні і танцю "Верховина".

Йосиф ЙОСИФІВ, фото автора

НА РІВНЕНЩИНІ ВСТАНОВИЛИ ПАМ'ЯТНИК СТЕПАНОВІ БАНДЕРІ

Пам'ятник видатному українському діячу, голові проводу ОУН Степанові Бандері урочисто відкрили у райцентрі Здолбунів на Рівненщині. Це перший такий монумент на українській Волині.

Ідея встановити пам'ятник Степанові Бандері виникла ще два роки тому. Її ініціювали представники місцевих політичних сил: облорганізації Конгресу українських націоналістів, "Нашої України", Народного Руху України, "Фронту змін", "Свободи", Української народної партії, "Батьківщини", УДАРу. Вони оголосили про збір коштів на встановлення пам'ятника. А згодом до цієї акції долучилися й з облорганізації партії "За Україну". Загалом на пам'ятник було зібрано близько 70 тисяч гривень. Найбільші суми здали представники Конгресу українських націоналістів, ВО "Батьківщина", партії "Наша Україна". Скульптура Степана Бандери обійшлася у 40 тисяч гривень, камінь на постамент – у 23 тисячі. Авторами пам'ятника стали здолбунівський архітектор Олександр Корнійчук та рівненський скульптор Володимир Шолудько, який родом з села Здовбиця Здолбунівського району.

Представники всіх політичних сил, які долучилися до збору коштів на пам'ятник, взяли участь в урочистостях з нагоди його відкриття. Освятили монумент священики Української автокефальної та греко-католицької церков, настоятель Гурбенського Свято-Воскресенського чоловічого монастиря (Київський патріархат) ієромонах Нифонт.

Валентина ЯРОВА

 НАША МОВА КАЛИНОВА...

ЯК МИ ГОВОРИМО І ПИШЕМО

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
Безнаказанність…	Безкарність…
Нікому і в голову не приходило…	Нікому й на думку не спадало…
Перенесення мощів…	Перенесення мощей…
Братерська могила…	Братська могила…
Зазначені умови відсутні в тексті гарантій…	Зазначені умови не містяться в тексті гарантій…
Заключні заняття…	Підсумкові заняття…
Виписувати газети…	Передплачувати газети…
Заключити договір…	Укласти договір…
Крутиться голова…	Паморочиться в голові…
Наступ на інакомислячих…	Наступ на інакодумців…
Порушення існуючих законів…	Порушення чинних законів…
Нанесені збитки…	Завдані збитки…
Це був його перший дебют…	Це був його дебют…
Третього дня…	Позавчора (два дні тому)…
З кінця шестидесятих…	З кінця шістдесятих…
Вести власну політику…	Проводити власну політику…
Які ж адміністративні заходи можна вжити?...	Яких же адміністративних заходів можна вжити?...
Круглодобово…	Цілодобово…
Належним образом…	Як належить, належно…
На скору руку…	Нашвидкуруч….

Підготувала Марія ВОЛОЩАК

Практичні посібники Марії Волощак "Неправильно – правильно. Довідник з українського слововживання", "Збірник мовностилістичних порад лінгвістів, літературознавців, публіцистів", "Складні випадки правопису та відмінювання прізвищ і географічних назв" можна замовити тел. 044-353-19-77, моб. (050) 385-91-86, e-mail: voloschak@yandex.ru

 ДО ЮВІЛЕЮ КОБЗАРЯ

Інститут Президента Віктора Ющенка розпочав проект "Шевченко для тебе"

Інститут Президента Віктора Ющенка розпочав культурний проект "Шевченко для тебе", який передбачає проведення конкурсу на найкращий кіносценарій та створення кіноальманаху "Шевченко для тебе".

Презентацію проекту провели Президент України (2005–2010 рр.) Віктор Ющенко, генеральний директор міжнародного кінофестивалю "Молодість" і керівник проекту "Шевченко для тебе" Андрій Халпахчі та продюсер проекту Максим Оноприєнко. За словами Віктор Ющенка, проект спрямований на те, щоб зробити Шевченка більш зрозумілим, близьким і сучасним. "Це має бути конкурс з різними диваками, які так можуть висловитися про Шевченка, що це стане цікаво усім", – сказав Ющенко.

За його словами, для нього Шевченко – знакова людина в житті. "У мене є своє ставлення до Шевченка. Через його образ можна багато чого почути і зрозуміти української нації", – акцентував Віктор Ющенко. Він наголосив на тому, що Шевченко мав визначальну роль для збереження української мови у XIX столітті і саме мова стала фактором створення української держави. "У XIX столітті Шевченко зробив головне: він зберіг кров української нації – українську мову", – сказав Ющенко. Водночас він закликав майбутніх учасників проекту осмислити постать Шевченка неординарно, показати його "більш світським, більш земним і від цього більш геніальним". "У кожного покоління є свій погляд на Тараса Шевченка. Моє покоління висловилося. Цікаво, як висловиться студентство, молодь, цікаво, як подивляться малі діти на Шевченка. У нас дуже слабке усвідомлення його місії, його трудів. У нас багато боргів перед Шевченком", – наголосив Віктор Ющенко.

"Ідеться про образ Шевченка, який відомий, але не відомий", – додав він.

Довідково. Конкурс приурочено до 200-річчя від дня народження Шевченка, що відзначатиметься 2014 року. З листопада 2012 до березня 2013 триватиме конкурс творчих робіт. За результатами конкурсу буде відібрано близько 10–15 найкращих сценаріїв, що отримають серйозну підтримку для екранізації та ввійдуть у кіноальманах "Шевченко для тебе".

Прес-служба "Нашої України"

 НОВИНИ ЛЬВІВЩИНИ

Подяка за врятоване життя

Минулого тижня у Львові відбулася урочиста церемонія нагородження Праведників народу світу. На знак глибокої вдячності за допомогу, надану єврейському народові в роки Другої світової війни, звання Праведник народу світу посмертно призначені трьом родинам – зі Львова, Рівненської та Волинської областей. Їх отримали Марія та Данило Романюки, Юстина та Омелян Фісюки, Михайлина та Микола Букси. Нагороджував Надзвичайний та Повноважний Посол Держави Ізраїль в Україні Реувен Дін Ель.

– Ми дякуємо за кожне врятоване життя. Пам'ятатимемо про це вічно, – підкреслив він.

Таку церемонію Посольство Ізраїлю в Україні проводить вже понад 20 років. За кількістю отриманих відзнак Україна посідає четверте місце в світі після Польщі, Нідерландів та Франції.

Коли вже знатимемо свою історію

Депутати Львівської обласної ради намагаються знайти кошти, щоб придбати для шкіл області посібники "Вступ до історії України" А. Закалюка та "Історія України" за редакцією А. Козицького, а також готуються подати відповідні пропозиції при уточненні бюджету на 2012 рік та формуванні бюджету на наступний рік. До такого рішення спричинився той факт, що Міносвіти викинуло з навчальної програми важливі події XX століття, які стосуються Голодомору, національно-визвольних змагань УНР та Холодного Яру, створення ЗУНР, патріотичного опору УПА та Помаранчевої революції. Закупити згадані посібники ухвалила своїм рішенням і Львівська міська рада, незважаючи на те, що львівський посібник з історії, як заявили її депутати, налякав міністра освіти настільки, що його забороняють використовувати на уроках.

До речі, посібник з історії України для 5 класу, який видали у Львові, замовляють педагоги з Полтавської, Закарпатської, Івано-Франківської та Тернопільської областей.

Підготувала Леся РУПНЯК

Видавець Конгрес Українських Націоналістів

Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь

Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.

Передплатний індекс: 09715

Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.

Газету видруковано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"

Замовлення №

Наклад 14 000 прим.

Ціна договірна